

HISTORIE OSTROVA ŠTVANICE

Citace neznámého autora:

„Ostrov Štvanice existoval už v době, kdy kněžna Libuše věštila hvězdnou slávu města Prahy. Již v dávných dobách byl ostrov důležitým místem pro obyvatelstvo po obou stranách řeky, protože mezi ním a dnešním bubenským nábřežím byl jediný brod v dolejšímu toku Vltavy. Jen tudy vedla cesta od Vyšehradu a Starého Města do severních Čech. V 10.století byl Dvůr Týn ve Starém Městě Pražském hlavním střediskem českého obchodu s cizinou, proto se k němu mohli dostat kupci ze severu po levém břehu Labe a Vltavy do Prahy jen přes brod a převoz u ostrova Štvanice na pravém břehu.

Nejen kupci věděli však o tomto důležitém ostrově a brodu. Celkem jedenáctkrát - pokud historie ví - bylo brodu a ostrova využito vojensky v dobách válečných. Brodem a dále přes ostrov Štvanici k Praze nebo opačně procházela vojska německého císaře Jindřicha III. v roce 1041, v roce 1109 to byla vojska vévody Vladislava I., v roce 1142 ho užil znojenský kníže Konrád. Přešla tudy vojska krále Václava I., Ruprechta Falckého, Jana Žižky z Trocnova. Přes ostrov Štvanici se pokoušeli dostat i Pasovští v roce 1611, ale Pražané na ně pálili z ostrova tak silně, že se Pasovští v půlce řeky museli obrátit na ústup. Ostrov zažil i vpád Švédů. Při vpádu francouzského a saského vojska v zimě roku 1742 byly posekány a spáleny všechny stromy na ostrově včetně všech příbytků a stavení místních obyvatel. Poslední válečné zpusťování ostrova včetně obou dřevěných mostů na ostrov bylo při sedmileté válce v roce 1757, když Prusové narychlo prchali z Prahy.

Ostrov sloužil však nejen procházejícím vojskům v dobách válečných. V dobách míru se vždycky na ostrov vrátili rybáři a převozníci a postavili si tu nová obydlí. Zahradníci ze Špitálska (dnešního Karlína) znovu zakládali zelinářské zahrady, byly zde vysázeny nové stromy a v 17. století spolek Pražských lukostřelců obnovil na ostrově svou střelnici pro střelbu do terčů.

Ve druhé polovině 17. století, když v se Praze začala rozmáhat záliba v divadle a šlechtických sídlech se provozovaly opery a balety, začala i mezi nižším měšťanstvem oblíba různých představení. Tehdy vstoupily ve známost štvanice se zvířaty, které byly oblíbeny zejména ve Vídni. Protože původně určené prostranství u městských hradeb nedaleko Poříčské brány nebylo vhod okolnímu obyvatelstvu ve farnosti sv. Petra, propůjčil pro tyto štvanice Staroměstský Magistrát svůj ostrov **Velké Benátky**, jak se dříve Štvanice jmenovala. Štvanice se zvířaty byly pořádány s většími či menšími přestávkami až do roku 1802, kdy je císař František I. zakázal pro snižování mravů obyvatel. Jen jméno ostrova již zůstalo a jméno Velké Benátky bylo postupně zapomenut.

Koncem 19. století byl c.k. místodržitelstvím schválen projekt na výstavbu mostu přes ostrov Štvanic, který bude spojovat oba břehy Vltavy. Proto v roce 1898 Obec pražská po dalších jednáních ostrov koupila za 880 000 zlatých d rodiny Židlických,tehdejších vlastníků Štvanice. A tady asi definitivně končí stará historie ostrova, který byl od dávných dob pro Prahu tak důležitý.

V roce 1900 byl nákladem půl milionu rakouských korun vystaven 600 m dlouhý most. Ten pak za vltavské regulace ustoupil modernímu Hlávkovu mostu.

I v druhé polovině 19. století byl ostrov oblíbeným rekreačním místem. Byly zde tři restaurace a letní aréna. Roku 1887 se na ostrově konaly atletické závody, pak se začala objevovat hřiště i tenisové kurty. Ve východní části bylo i veřejné koupaliště a sluneční lázně.

Od roku 1929 začala uvažovat Společnost pražských vzorkových veletrhů o výstavbě zimního stadionu s umělým ledem. Byl vybrán ostrov Štvanice a **projektu se ujal akademický architekt Josef Fuchs, jeden z autorů pražského Veletržního paláce**. Výstavba zimního stadionu začala v roce 1930. Chladicí zařízení podle patentu profesora Schmidta z Vídně vyrobily Brněnské strojírný. Toto chladicí zařízení bylo schopno za dvě hodiny vytvořit led o síle čtyř centimetrů.

Ještě na rozestavěném stadionu dne 17.1.1931 bylo sehráno první utkání v ledním hokeji na umělém ledě v tehdejší Československé republice. Proti sobě se postavili pražský LTC klub a Manitoba Kanada. za účasti sedmi tisíc diváků vyhrála Kanada 2:0. Toto utkání přiblížil rozhlasovým posluchačům dnes legendární Josef Laufer.

Výstavba zimního stadionu byla pojata velkoryse. Ledová plocha o rozměrech 94x32 m byla rozdělena na dvě části. Větší část u kavárny sloužila hokeji. Menší část byla určena pro volné bruslení. Přilehlá kavárna byla vystavěna v čistě funkcionalistickém stylu. V jižní a severní straně stadionu byly nízké kryté ochozy. Ze západu měla být pojízdná lehká tribuna pro 850 diváků. Pro zvlášť choulostivé diváky zde byly kryté lóže se 400 místy. Součástí stadionu byla ohřívárna, šatny pro sportovce, kde bylo 2500 skříňek, posilovna a dokonce ubytovna pro dvě mužstva.

6.listopadu 1932 za zvuků Smetanovy Libuše byl zimní stadion Štvanice oficiálně otevřen. Od té doby zde vyrůstaly hokejové a krasobruslařské špičky. V roce 1947 zde byl vybojován našimi hokejisty titul mistrů světa. Trénovala tady naše slavná krasobruslařka, krásná Ája Vrzáňová. Celkem zažila Štvanice čtyři mistrovství světa v ledním hokeji. 11. února 1955 byl z pražské Štvanice vyslán první televizní přenos hokejového utkání vybraného mužstva Prahy se švédským celkem Leksand IF. Pozoruhodné je, že zastřešen byl stadion až v roce 1956.

Od šedesátých let však začala sláva zimního stadionu blednout. Poslední mistrovství světa se zde konalo v roce 1959. Přestaly se sem vkládat finanční prostředky na nutné opravy a rekonstrukce. poslední velké oprav proběhly v roce 1968. Jednotlivé části stadionu přestávaly sloužit svému účelu, postupně se uzavíraly. později zpusťla i kavárna a nakonec dosloužila i ledová plocha.

Nejstarší zimní stadion ve střední Evropě přestal sloužit veřejnosti.

V říjnu 1997 rozhodla rada zastupitelstva hl. m. Prahy o novém nájemci Zimního stadionu Štvanice. Stala se jím společnost APeX CLUB o.s., která se rozhodla obnovit funkci tohoto sportovního zařízení. Náklady na toto opětovné zprovoznění činili téměř 15 milionů korun. A byly hrazeny výhradně z vlastních zdrojů občanského sdružení.

A jen díky tomuto občanskému sdružení se podařilo štvanickému zimnímu stadionu přestát i drastickou povodeň v srpnu 2002 a již v listopadu 2002 byl znovu zahájen plný provoz tohoto sportoviště. A to bez jakéhokoliv příspěví a pomoci z venčí. Všechny náklady na rekonstrukci strojovny a zázemí stadionu byly hrazeny pouze občanským sdružením APeX CLUB. Náklady se vyšplhali k 21 milionům korun.

Tato skutečnost notně pomohla k tomu, že dnes je zimní stadion Štvanice památkově chráněným objektem a může dále sloužit široké veřejnosti i výchově dalších hokejových talentů. “

Citace neznámého zdroje:

„Víte, jak se stavěla legendární štvanice?“

Českoslovenští hokejisté, a čtyřnásobní mistři kontinentu, volali po umělem kluzišti několik desetiletí. Podobné stadiony měli nejen v Berlíně, Londýně a v Paříži, ale i v Budapešti a Katovicích.

V roce 1928 dokonce hokejisté odmítli jubilejní medaile, které jim při desátém výročí republiky udělilo ministerstvo zdravotnictví a tělovýchovy. Chtěli zimní stadión s umělou hrací plochou, nikoli medaile. Městská rada proto přidělila pozemek, Pražské vzorkové veletrhy se uvolily výstavbu financovat a První brněnská vyrobil chladicí zařízení. „Již ne kontury velkorysých plánů, nýbrž hotové věci, zaručené již, jak se říká, na beton. V polovině prosince bude Zimní stadión, na který jsme tak dlouho čekali, zasvěcen prvními zápasy," psaly pražské noviny. Jak už to bývá, objevily se problémy. Dokonce takové, že výstavba byla přerušena, na rozestavěný stadión byl uvalen konkurz a svaz musel odřeknout plánovaný šampionát. „Mistrovství je pryč, Štvanice je pryč, i chance na evropský titul budou pryč. Pryč a pryč je všechno," hořekovaly noviny. A tehdy pomohlo město, když budoucímu provozovateli nabídlo třicetiletý nájem pozemku za

symbolickou stokorunu a pravidelný roční odpis tři sta padesát tisíc korun na dávce ze zábav. S pomocí přispěchala i mezinárodní hokejová federace, která hlavnímu městu přidělila další nejbližší šampionát. Štvanice byla zachráněna. V listopadu 1932 řečnil při otevření Zimního stadiónu primátor a ministr obchodu, hrála se státní hymna a fanfáry z Libuše, v únoru 1933 se tady hrálo mistrovství světa a šampionát se na štvanický ostrov potom vrátil ještě třikrát – v letech 1938, 1947 a 1959.“